

Ogledni primjer testa

**Nacionalni centar za vanjsko
vrednovanje obrazovanja**

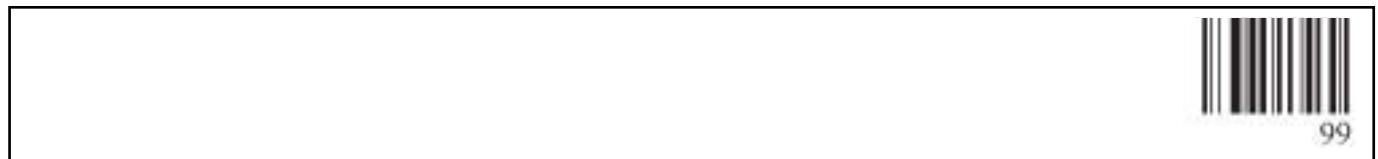
Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPITI

FILOZOFIJA

II. DIO ISPITA

99

UPUTE

Pozorno slijedite sve upute. Ne okrećite stranicu i ne rješavajte test dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijsku naljepnicu u označeni okvir na naslovnoj stranici te na list za koncept.

Ispit ukupno traje 150 minuta bez prekida. Sastoji se od dvaju dijelova. Potrudite se dobro rasporediti vrijeme kako biste mogli riješiti oba dijela ispita.

U ovome se dijelu ispita od Vas očekuje da napišete esej slijedeći priloženu uputu.

Možete pisati po listu za koncept, ali ne zaboravite prepisati esej na list za koncept.

Na listu za čistopis pišite isključivo plavom ili crnom kemijskom olovkom.

Pišite jasno i čitljivo. Nečitki eseji bodovat će se s nula (0) bodova.

Želimo Vam puno uspjeha!

Zadatak esejskoga tipa

Usporedite sljedeća dva teksta i napišite esej na temu: **Odnos znanja spram mudrosti.**

1. tekst

„Istina – ta riječ ima neusporedivu draž. Kao da obećava ono do čega nam je istinski stalo. Istina može izazvati bol, može dovesti do očajanja, ali ona je u stanju – samo s pomoću onog što je istinito, neovisno o sadržaju – pružiti duboko zadovoljenje: da istine ipak ima. Istina ohrabruje, ako sam je ikad shvatio, javlja se neodoljiva pobuda, ići za njom. Istina daje uporište: u njoj je ono što se ne može razoriti, ono što je povezano s bitkom.”

2. tekst

„Govoriti o ‘cilju’ znanstvene aktivnosti može zvučati pomalo naivno; uistinu, različite znanosti imaju različite ciljeve, ali znanost sama (što god to značilo) nema cilja. Ja to prznajem. Ipak, čini se kad govorimo o znanosti osjećamo, manje ili više jasno, kako postoji nešto karakteristično u znanstvenoj aktivnosti; pošto znanstvena aktivnost izgleda poprilično kao racionalna aktivnost, i kako racionalna aktivnost mora imati neki cilj možda ipak nije sasvim jalov pokušaj, opisati cilj znanosti.

Predlažem da cilj znanosti bude, pronaći zadovoljavajuće objašnjenje, što god ocijenili potrebnim za objasniti. Pod objašnjnjem (kauzalnim objašnjnjem) mislim na set iskaza od koji jedni opisuju neko stanje stvari koje treba biti objašnjeno (explicandum), dok su drugi objašnjjavajući iskazi, forma objašnjnenja u nazužem smislu riječi.”

Filozofija

Esej

123456-99-99

U eseju odredite i problematizirajte ove pojmove: istina, znanje, znanost, mudrost, kauzalnost, objašnjenje, explicandum, racionalnost, bitak i transcendencija.

Smjernice za pisanje eseja

1. Objasnite odnos znanja i mudrosti. Može li se taj odnos danas promatrati kao odnos prirodnih znanosti i filozofije?
2. Objasnite značajke znanstvenoga modela objašnjenja činjenica. Bavi li se znanost svrhamama i onim što se u filozofiji naziva teleološkim objašnjenjem?
3. U čemu je, prema filozofiji znanosti, razlika između prirodoznanstvenih i metafizičkih iskaza?
4. Objasnite smisao znanstvenoga istraživanja. Određuje li znanost smisao vlastitoga istraživanja? Postavlja li znanost pitanje istine kako je shvaća Jaspers?
5. Može li se čovjek odreći pitanja o smislu vlastitoga bitka?

Navedite u objašnjenjima i neke od predloženih primjera.

1. Navedite Jaspersovo shvaćanje istine.
2. Odredite Jaspersov pojам transcendentije.
Gdje je prema Jaspersu izvorište ljudske slobode, a time i smisla?
3. Navedite i objasnite Popperovu metodu provjere znanstvenih hipoteza na primjeru neke određene znanstvene teorije iz nekoga nastavnoga predmeta.

Filozofija

List za čistopis

123456-99-99

Ovim prostorom koristi
se ocjenjivač. Molimo
Vas, nemojte u njega
ništa upisivati.
